

УДК [323.21](477.8)“1911/1912”

Іван МОНОЛАТІЙ

НА ШЛЯХУ ДО ГАЛИЦЬКОГО МІЖЕТНІЧНОГО КОМПРОМІСУ: ПЕРЕГОВОРНІ ПРОЦЕСИ 1911–1912 рр.

У статті проаналізована діалектика компромісів і консенсусів формалізованих та неформалізованих етнічних політичних акторів, які в Галичині мали свої особливості. Обґрунтована теза, що спроби укладення Галицького міжетнічного компромісу засвідчили можливість початку конструктивної співпраці між обома етнонаціями. Автор підкреслює, що на характер політичної діяльності українців і поляків постійно впливав фактор претензій на спільну територію проживання, а визначальними були вимоги українців стосовно запровадження територіальної автономії в регіоні їх ареального проживання. Їх агрегували й артикулювали політичні актори українців, які обстоювали той варіант політичного консенсусу з поляками, який базувався на їхній участі в державному управлінні й запровадженні автономії. Прагнучи здобути політичну рівноправність з політичними акторами поляків в управлінні Галичиною, українці шукали підтримки в центральних органах влади, а державу трактували як партнера в спарингу проти вимог поляків щодо розширення компетенцій уже існуючої галицької автономії.

Ключові слова: компроміс, поступки на користь “чужих”, атмосфера міжетнічної конфронтації, політичні етнічні актори, Галичина, Австро-Угорщина.

Сутність міжетнічного консенсусу визначають ініціативи, спрямовані на подолання суперечностей макросоціальних груп. А що ці починання супроводжуються поступками на користь “чужих” та узгодженням обопільних інтересів, то багатовимірність компромісу, на відміну від “нейтрального” співбуття, є результатом безпосередньої міжетнічної взаємодії, цілеспрямованих дій політичних акторів.

Останнє й відображає контрверсійність природи компромісу рівностатусних “чужих”. Адже на заваді досягненню взаємовигідної консенсусної платформи взаємодії поміж ними стоять численні фактори. З-поміж них – реальні чи уявні кривди, розбіжності, суперечності групових інтересів, етнічна упередженість і стереотипи. Отже, атмосфера міжетнічної конфронтації й конфліктів є тією екстремою, яка спонукає здійснити вибір між продовженням протистояння й ставкою на залагодження спірних питань. Це й зумовлює імператив подолання взаємної недовіри в рамках окремих міжнаціональних тандемів, бо йдеться про надання кредиту довіри однією зі сторін іншій, готовність взаємодіяти з тими “чужими”, співпрацю з якими апробована група не апробувала раніше або ж яка (співпраця) не перетворилася на тенденцію.

Однак, як зауважує український учений-етнополітолог М.Гон, дилема ініціативи формується як спільний знаменник двох факторів: 1 – імовірної корекції взаємин із третіми силами – результату особливостей взаємостосунків імовірного союзника з іншими етнічними меншинами й державою; 2 – глибини двосторонніх суперечностей імовірних партнерів, їхнього бажання нейтралізувати соціальні або іншого роду суперечності чи, навпаки, – багажу набутого (принаймні в стані беземоційного співіснування) позитиву¹.

Проте в будь-якому з імовірних варіантів чи не єдиним виходом із полону міжетнічних суперечностей є пошук шляхів для мінімізації конфліктних площин, спірних питань, демонстрація готовності групи або її складників до поступок на користь “чужих”, щонайменше – демонстрація доброзичливості. Адже передумови для досягнення компромісу “чужих” з однією зі сторін – це таке позиціонування в соціальних суперечностях чи етнічних конфліктах, яке категорично не протиставляє етнічну групу її учасникам, власне етнополітична поведінка “чужих”. Це подвійно важливо, оскільки визначальний критерій перспективи досягнення згоди чи порозуміння зі спірних питань із “чужим” політичним актором або групою загалом означається як характер етнополітичної поведінки групи².

У фокусі українці – поляки, який виявився найбільш конфліктогенним з-поміж тандемів рівностатусних етнічних меншин у “галицькому” сюжеті нашого дослідження, привертають увагу засоби внесення конструктивного начала в міжетнічну взаємодію. Їх багато: імовірні іні-

ціативи включають спектр від адресних звернень, укладання угод чи домовленостей до публікацій у періодичній пресі. Саме в останній, як основному тогочасному засобі суспільної комунікації, відбувалося й публічне обговорення тих проблем, які стали каменем спотикання в українсько-польських стосунках.

Не буде перебільшенням те, що й хронологія активного пошуку/заперечення міжнаціонального примирення в Галичині вже мала “дорослий вік” – принаймні понад два десятиліття³. А той факт, що лише в ході перемовин було відхилено близько десяти проектів польсько-української угоди, тільки “Галицький компроміс” 1914 р. почасти засвідчив можливість початку конструктивної співпраці між обома етнонаціями⁴.

Як зауважував улітку 1911 р. політичний оглядач львівського “Діла”, “...поголоски про польсько-українську згоду стали в останніх літах постійним явищем нашого політичного життя. Шукаючи за їх причинами, можна поставити дві альтернативи: або справді Поляки починають розуміти, що теперішній стан польсько-українських відносин в державі, де скрізь бачимо змагання до національного порозуміння і проби полагодження національного питання, можливий та що треба шукати виходу з теперішнього положення, – або ті поголоски, інспіровані ними, являють ся політичним маневром, який має на меті відвернути увагу... державних кругів... від польсько-українських відносин...”⁵

А оскільки на характер етнополітичної поведінки українців і поляків у досліджуваний період постійно впливав фактор претензій на спільну територію проживання, то визначальними були вимоги українців стосовно запровадження територіальної автономії в регіоні їх ареального проживання⁶. Їх агрегували й артикулювали українські політичні актори, які обстоювали той варіант політичного консенсусу з поляками, який базувався на їхній участі в державному управлінні й запровадженні автономії⁷.

На думку лідерів українців, “...здійснене сього домагання найпевніше перемінило би стан залежності українського народу від польського на стан рівновартности і рівноправности обох народів: кождий з них був би господарем на своїй національній території, кождий мав би свою окрему автономну провінцію. Та заки прийде час на здійснене сього домагання в зв’язку з перебудовою австрійської держави на основі національно-територіальної автономії, стан залежності українського народу від польського може бути змінений при помочі ряду реформ, для яких переведене не треба ждати аж на зазначену перебудову австрійської держави. Приміром тут можуть послужити ті краї австрійської держави, де при помочи таких реформ національне питане або – бодай в части – полагоджено (прим. Моравія або Буковина) або полагожене його стоїть на деннім порядку (прим. Чехія)”⁸.

А що, прагнучи здобути політичну рівноправність з політичними акторами поляків в управлінні Галичиною, українці шукали підтримки в центральних органах влади, націю-державу останні трактували як партнера у спарингу проти вимог поляків щодо розширення компетенції галицької автономії: “Польські політики не можуть зрозуміти того, що польсько-український спір швидче чи пізнійше стане справою державної ваги, так само, як спір німецько-чеський. А коли б до сього спору серйозно вмішала ся держава, то безперечно польський “стан посідання” не дав ся би вдержати, бо щоби в краю, заселенім двома народами, які собі дорівнюють числом, з яких кождий має свою компактну територію, один нарід мав таку абсолютну повноту власти над другим, се вже занадто велике викривлене ідеї національної рівноправности, яка, хоч з великими трудностями, пробиває собі шлях в австрійській державі”⁹.

Статусно-рольовий фактор визначав варіативність умов досягнення міжетнічного компромісу між українцями й поляками. При цьому трансльовані етнічною пресою оцінки ініціатив їхніх політичних акторів зазвичай відповідали інтеграційній етнополітичній поведінці груп, які вони репрезентували: “... справа польсько-українського порозуміння, се не справа кількох нових субвенцій з красєвих чи державних фондів, кількох нових гімназій, кількох нових катедр чи навіть цілого університету для українського народу, взагалі не справа нових “концесий”, з польської і нових “здобутків” з української сторони, тільки справа основ цілого правно-політичного (розрядка в оригіналі. – *І.М.*) життя в Галичині і – на стільки ходить о відносини між Галичиною і державою – в державі під національним оглядом. Ті основи мусять бути змінені, коли справді має дійти до тривкого польсько-українського порозуміння...” Тому

для етнофорів-українців прийнятною була формула, так би мовити, міжетнічного розмежування: "... Як Поляки про свої національні справи рішають самостійно, без нашої волі, так само самостійно, без волі Поляків, хочемо й ми рішати про наші національні справи"¹⁰.

Суспільно-політичні обставини польсько-українського компромісу активно обговорювалися в державних і громадських колах імперії. Скажімо, кореспондент віденської "Neue Freie Presse" зазначав, що "Угода між Поляками і Русинами є майже так само трудною до переведення, як німецько-чеське порозуміння. Обосторонню вразливість треба пошанувати і як найбільше числити ся з радикальними групами обох таборів..." Однак "оба народи і край, що дуже потребує розвитку, віднесли би користь з національного мира"¹¹. А пражська "Union", посиляючись на історію попередніх польсько-українських угодових акцій та обструкцію в Галицькому крайовому сеймі (далі – ГКС) у 1910 р., підкреслювала: "... нема сумніву, що дотеперішні спори і борби обом народам шкодять і є небажані в спільнім інтересі цілого краю. Справедлива (розрядка в оригіналі. – *І.М.*) угода скріпила би становище Галичини в нашій половині монархії..."¹²

Свою точку зору з приводу українсько-польської дискусії мали й буковинські журналісти, які на шпальтах "Czernowitzer Tagblatt" заявили: "В останніх часах ... допустила преса відомість про нові угоди в Австрії, тим разом про угоду між Поляками і Русинами в Галичині. Ми таки вже є державою угодових заходів. Політичні філі (хвилі. – *І.М.*) бідної Австрії від давна несуть її від одного угодового берега до другого. Що десять років маємо потрясіння через угоду з Угорщиною. Питане національної угоди в Чехії є вічно отверте. Побіч нього виринає, неначе для відміни, моравська угода, німецько-словінське питане в Сирії (Штирії. – *І.М.*) і ще подібних. Тепер має наше політичне життя збагатити ся ще одним угодовим питанем"¹³.

Кореспонденції часопису галицьких німців "Deutsches Volksblatt für Galizien" свідчили про активне зацікавлення проблемою польсько-українського замирення. Називаючи головні вимоги етнічної більшості регіону (відкриття українського університету, збільшення чисельності українських шкіл і гімназій, а також державних службовців-українців) цілком справедливими, дописувач зазначав, що "... теперішні переговори між правительством і обома слов'янськими народами краю повинні стати хвилею, в котрій положене Німців в східній Галичині має бути просліджене і коли треба допомогти тому народови краю до здобуття своїх прав..." А що польсько-українська угода відкрила б західноукраїнським німцям шлях до власної сеймової репрезентації, то часопис висловив сподівання, що "... німці Галичини одержать вкінці те, що їм справедливо належить ся: відповідне їх числу і значіню представництво в соймі, свободний і забезпечений розвиток німецького народного шкільництва і їх господарських організацій та рівноправність німецької мови в народності в публичнім життю"¹⁴. Це вкотре свідчило, що, незважаючи на формально високий статус німецької групи в координатах міжетнічної взаємодії, тривали соціокультурні суперечності між етнофорами-німцями та поляками, особливо в царині релігії й шкільництва. А тому перші покладали значні надії на компроміс між поляками й українцями, убачаючи в політичних фігурах останніх гарантію повноцінного етнополітичного розвитку своєї групи.

Як бачимо, публікації езоповою мовою в періодичній пресі дають змогу констатувати особливу роль держави, з одного боку, й етнічних меншин – з іншого, в налагодженні конструктивних міжетнічних стосунків. А що від етнополітичних акторів останніх залежить вироблення та втілення в життя системи заходів для досягнення толерантної міжетнічної взаємодії, показовою ми вважаємо ініціативу проведення т. зв. "угодових конференцій", під час яких "свої" і "чужі" робили спроби лобювати проекти реформування виборчого законодавства до ГКС¹⁵.

Однією з перших була двостороння зустріч, яка відбулася 28 листопада 1911 р. у Відні. Її фігуранти – українські й польські депутати австрійського парламенту. У перемовинах з українського боку брали участь члени президії Українського клубу, націонал-демократи К.Левицький, Т.Окуневський та Є.Петрушевич, з польського – члени президії Кола Польського на чолі з президентом Л.Білінським¹⁶. Позицію Українського клубу озвучив К.Левицький, який запропонував таке розуміння проблеми: "... означене процентового відношення мандатів польських для обох народів в краю є дійсно першою квестиєю, що творить точку вихідну в

справі реформи виборчої (розрядка в оригіналі. – *І.М.*) до галицького сейму, та коли польська сторона ретельно думає про міжнародне уладжене польсько-руських відносин, то мусить згодитися з таким трактуванням справи, як поставлено з нашої сторони”¹⁷.

Українська сторона запропонувала п’ять основних засад реформування ГКС: 1 – загальне, безпосереднє, рівне й таємне виборче право; 2 – у разі незгоди сеймової більшості на першу умову – у межах куріальної виборчої системи забезпечення третини всіх мандатів українським депутатам; 3 – пропорційність і плюральність виборчого права; 4 – вибір третини членів Крайового виділу (зокрема, із заступником маршалка) українськими депутатами; 5 – формування української сеймової репрезентації для виборів з українських депутатів сейму: а) членів Крайового виділу; членів сеймових комісій; представників до крайових інституцій, до яких сейм вибирає своїх заступників, а також членів дисциплінарної комісії й апарату сейму (“сеймового бюро”) – на підставі третини депутатів; б) автономії в питаннях українського народного й середнього шкільництва¹⁸. Незважаючи на те, що українці становили 42% всього населення Галичини, а вимагали тільки третини сеймових мандатів, у цьому їм польська сторона відмовила¹⁹.

Непоступливість етнофорів-поляків дала підстави українцям заявити, що “становище Поляків до нашого народу безприкладне на цілیم просторі австрійської держави. Поляки не соперничають (розрядка в оригіналі. – *І.М.*) з нашим народом о більший або менший вплив у сій або иншій области публично-правного устрою, а вони над нами панують (розрядка в оригіналі. – *І.М.*). [...] Єдиною і дуже великою нашою уступкою в справі сеймової виборчої реформи є наша концесія на збережене куріяльності – так цінної з погляду польських національних інтересів”²⁰. А що вже на початку грудня сторони призупинили угодові переговори, а подальші контакти зайшли в глухий кут, то політичні актори етнічної більшості (націонал-демократи й радикали) заявили, що “...подальші конференції вважають безпредметними, а переговори, з вини поляків, – остаточно розірваними”²¹.

Наступним етапом, так би мовити, уже антиугодової акції стали заяви українських періодичних видань про можливий розпуск ГКС – як наслідок невдалої спроби порозуміння з Колом Польським. Газетні публікації стверджували, що “в польському таборі бере гору та політична думка, яку проголосив на останніх зборах Правиці Народової у Кракові посол д-р Яворський, що сейм має бути розпущений, а нові вибори – проведені”²².

Іншими словами, українські часописи артикулювали етнофорам-українцям тезу про цілком можливий тактичний хід польських політичних фігур – створення ситуації штучного переформатування сеймової більшості. За такої умови склалася б репрезентація, схильна до певних поступок і не схильна до обструкції. Імовірно, що це свідчило про слабкість політичних акторів українців. Адже ще наприкінці 1910 р. газета “Діло” висновувала, що “... всю сьвідомість і силу руського народу замкнено в такі вузькі парламентарні рами, що вона на парламентарній арені показала ся величиною такою незначною, що не можна й думати, щоб вона могла як слід обороняти інтереси народу. [...] В кожній области суспільного життя заострене національних відносин збільшаєть ся в міру того, як народні маси приходять до переконання, що їх парламентарна репрезентация безсильна оборонити як слід їх інтереси”²³.

Зважаючи на провал попередніх домовленостей між польськими й українськими політиками, останні продовжили використовувати тактику обструкції, уже апробовану під час засідань сейму в попередні роки. Її нова фаза розпочалася на пленарному засіданні ГКС 11 січня 1912 р. Згодом “українські концерти”, так ці акції називали поляки, продовжилися 20 січня, коли на сигнал Тимотея Старуха (“Ганьба цьому сейму!”) розпочалася гра на музичних інструментах. Як повідомляла польська преса, найголосніше в трубку дув радикал І.Макух, так відчайдушно, що “аж кров заливала йому обличчя”, а Т.Старух використовував привезені з Праги електричні дзвінки, гра яких приводилася в дію за допомогою батареї²⁴. “Голосна обструкція” українських націонал-демократів і радикалів відбувалася на засіданні сейму і 3 лютого, і в наступні дні аж до закриття сесії ГКС 14 лютого 1912 р.

Оскільки двосторонні перемовини у Відні (листопад – грудень 1911 р.) закінчилися повним фіаско, то ініціативу їх регулярного проведення перехопив намісник Галичини М.Бобжинський як посередник українсько-польського порозуміння: “П[ан]. намісник в переговорах між

презесами польських і руських клубів в справі виборчої реформи обмежаєть ся до ролі посередника, який підпирає доведене до порозуміння²⁵. Так, зокрема, у січні 1912 р. двічі (15 і 25 січня) відбувалися зустрічі між польськими й українськими політичними акторами. Незважаючи на те, що ці події викликали жваву дискусію в лоні парламентської репрезентації поляків²⁶, згоди щодо нового проекту виборчої ординації сторони не дійшли²⁷.

Українська преса, коментуючи чергову поразку сторін, констатувала й факт недовіри етнофорів-українців до ідеї компромісу: "... віденська історія починає повторяти ся на краєвм терені, у Львові. [...] Починають ся польсько-українські переговори у Львові. Що польська сторона починає їх після української сецесії, сього не забуває використати як політичний капітал, реклямуючи свою згідливість. [...] Своєю тактикою, своїм обманюванем і своєю віроломністю, які вічно повторюють ся, Поляки довели до того, що в нашій суспільности вже сам факт переговорюваня з Поляками стрічаєть ся з що раз більшим недовірем і невдоволенем. На основі дотеперішних досвідів наша суспільність переконана, що в усіх тих переговорах Поляки мають за ціль тільки обдурене противника, а не чесне порозуміне з ним, – переконане, яке на жаль доси не потверджувало ся. І тому суспільність різко осуджує всякі уступки з наших принципіальних домагань бо переконана, що ті уступки, замість довести до порозуміння, дадуть тільки Полякам нове оруже проти нас"²⁸.

Суттєвими в контексті пошуку елементів міжетнічного компромісу були вісім пунктів проекту виборчої ординації, запропоновані М.Бобжинським 25 січня 1912 р. Їх ми трактуємо певним "приспосувальним механізмом" політичної системи, який за умови прийняття дозволить би зберігати рівновагу у взаєминах політичних акторів українців і поляків у Галичині:

1. Частка українських мандатів має бути такою ж, як і репрезентації Галичини до рейхсрату – 26,4% від загальної кількості членів сейму.

2. Кількість українців – членів Крайового виділу – становитиме двоє проти восьми або, імовірно, троє проти семи.

3. З-поміж членів Крайового виділу крайовий маршалок визначатиме двох своїх заступників у Крайовому виділі – по одному українцеві й поляку.

4. Українцям, які засідатимуть у сеймі, має бути визнане право вибору українських членів Крайового виділу, членів сеймових комісій – у кількості, яка відповідатиме їх співвідношенню до загальної кількості членів сейму, а також право вибору до тих інституцій, до яких сейм вибирає, не порушуючи права Крайового виділу щодо пропозицій стосовно Крайового банку.

5. У міській курії або новоутвореній загальній курії міст організуються національні виборчі округи з тих виборців, які під час останнього перепису населення записали українську мову розмовною; буде встановлена відповідна кількість українських округів і мандатів.

6. У курії сільських і містечкових громад запроваджується двомандатна пропорційна система (аналогічна з виборами до рейхсрату), однак зі змінами – для уникнення трьох або чотирьох турів виборів і спрощення процедури виборів. Відсоток голосів під час першого туру виборів посла більшості й меншості буде знижено, а в разі прийняття пункту 1 територію двомандатних округів буде зменшено.

7. Крайовий статут визначатиме компетенції сейму в тій редакції, на яку погодиться уряд.

8. Крайовий статут міститиме положення, згідно з яким організація громади й повітової ради ґрунтуватиметься на підставі заступництва інтересів, а також постанову, що в разі об'єднання двірського обшару (великих поміщицьких земельоводінь) із громадою обшар може залишити собі право використовувати місцеву поліцію²⁹.

Уже наступного дня, 26 січня, президія Українського клубу озвучила свою відповідь стосовно пропозицій М.Бобжинського, а преса опублікувала її 5 лютого 1912 р.:

1. Відмова від 26,4% мандатів; згода тільки на 31% за умови виконання цих пунктів.

2. Вимога утворення одномандатних національних виборчих округів як у курії сільських і містечкових громад, так і в обох (дочасній і загальній) міських куріях.

3. Вимога включення до Крайового виділу трьох українців із загальною кількістю вісім осіб, причому згода на те, щоби тільки двох з них вибирали члени сейму українці, а одного – цілий сейм з-поміж членів сейму українців.

4. Відмова від ідеї зменшення кваліфікованої більшості, необхідної для зміни крайового статуту.

5. Відмова від ідеї розширення крайової автономії.

Підсумовуючи чергові спроби українсько-польського порозуміння, часопис “Діло” оцінює політичну поведінку української делегації так: “... про уступки, які підсуває нам польська сторона ... не може бути мови (розрядка в оригіналі. – *І.М.*)”³⁰. Отже, переговорний процес між політичними акторами українців і поляків і далі залишався основою для нової ескалації конфлікту. Це засвідчили зустрічі 1 і 8 лютого. На підставі провалу переговорів польські сеймові клуби оприлюднили офіційний комунікат і слова М.Бобжинського, що “...Поляки поза ті межі у жодному разі не вийдуть, а до виходу поза ті межі схилити їх (він. – *І.М.*) не може”³¹.

Зауважмо: взаємна згода з приводу правил і процедур є, так би мовити, “найслабшим” типом компромісу, а стійкішим – згода щодо ідеологічних установок і цінностей домінуючої й опозиційної еліт³². Тому компроміс етнічних меншин, зокрема не елітний, а суспільний, ґрунтується на взаємозобов’язувальних домовленостях. А використовуючи критерії стійкості (“рівновага Д.Неша”: нікому з учасників компромісу не вигідно його порушувати в односторонньому порядку) й оптимальності (“рівновага В.Парето”: такий наслідок дає кожному учасникові не менш гарантований результат – зміст угоди не може поліпшитися ніякими іншими ходами)³³, проаналізований етап міжетнічного компромісу ми вважаємо не оптимальним, але стійким.

Отже, переговорні процеси 1911–1912 рр. показали, що відсутність значних змін у польсько-українських відносинах у Галичині, як і домінуючий антагонізм у взаєминах двох етнонацій загалом, свідчив, що відмова держави від задоволення справедливих вимог етнічної більшості регіону перекреслювала вже “на старті” перспективу досягнення консенсусу й компромісу між етнонаціями навіть у недалекому майбутньому. На відміну від гармонізації стосунків, якої досягають у процесі взаємодії етнічні меншини і яка уособлює горизонтальну конфігурацію їх компромісу, ініційована етнічними меншинами співпраця з титульним етносом продемонструвала її вертикальний варіант. Відтак Галицький міжетнічний компроміс 1914 р. трактуємо штучним, адже ані польські, ані українські політичні актори не спромоглися домовитися між собою без втручання третьої сили, від якої вони залежали.

1. Гон М. Зробити крок назустріч іншим. Міжетнічний компроміс: об’єктивний та суб’єктивний виміри / Максим Гон // Політика і час. – 2006. – № 1. – С. 56.
2. Гон М. Особливості міжетнічної взаємодії в контексті політичних процесів на західноукраїнських землях у міжвоєнний період : монографія / Максим Гон. – Рівне : Волинські обереги, 2006. – С. 308.
3. Новый планъ польско-русского примиренія въ Галичинѣ // Галичанинъ. – 1897. – 12 (24) июня. – С. 1.
4. Кугутяк М. Українська національна ідея в Галичині в контексті польсько-української боротьби за виборчу реформу 1900–1914 рр. / Микола Кугутяк, Микола Вітенко // Всеукраїнський науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. – Івано-Франківськ, 2009. – № 15–16. – С. 44.
5. Основи польсько-українського порозуміння // Діло. – 1911. – 7 серп. (25 лип.). – С. 1.
6. Монолатій І. Політична мобілізація етнічної більшості західноукраїнських земель у другій половині XIX ст.: еволюція стратегій інтеракціонізму груп / Іван Монолатій // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. – 2009. – Вип. 44. – С. 431.
7. Инакше ні! // Діло. – 1911. – 26 (13) серп. – С. 1.
8. Основи польсько-українського порозуміння // Діло. – 1911. – 9 серп. (27 лип.). – С. 1.
9. Основи польсько-українського порозуміння // Діло. – 1911. – 7 серп. (25 лип.). – С. 1.
10. Основи польсько-українського порозуміння // Діло. – 1911. – 10 серп. (28 лип.). – С. 1.
11. Польсько-руська угода // Діло. – 1911. – 7 серп. (25 лип.). – С. 2.
12. Ще про польсько-українське порозуміння // Діло. – 1911. – 23 (10) серп. – С. 4.
13. Там само.
14. Там само.
15. Rusini a sejmowa reforma wyborcza // Czas. – 1911. – 26 listopada. – S. 3–4.
16. Tomczyk R. Radykałowie i socjaldemokraci. Miejsce i rola lewicy w ukraińskim obozie narodowym w Galicji 1890–1914 / Ryszard Tomczyk. – Szczecin : ZAPOL, 2007. – S. 528.

17. Левицький К. На першу конференцію польсько-руську / Кость Левицький // Діло. – 1912. – 1 січ. (19 груд.). – С. 3.
18. Там само.
19. Materiały do historii Galicji na początku XX w. 1. Sejmowa reforma wyborcza w rokowaniach stronnictw polskich i ukraińskich 1910–1913; zakończonych opracowaniem przez Mich. Bobrzyńskiego kompromisu. – Odział rękopisów Biblioteki Jagiellońskiej, sygn. 8106/III, s. 10, 11, 28.
20. Уступки за виборчу реформу // Діло. – 1912. – 18 (5) січ. – С. 1.
21. O rokowaniach polsko-ruskich // Czas. – 1911. – 15 grudnia. – S. 2.
22. Tomczyk R. Op. cit. – S. 528.
23. Перед виборчою реформою // Діло. – 1910. – 26 (13) жовт. – С. 1.
24. Uwertura ruska // Czas. – 1912. – 12 stycznia. – S. 1.
25. Польсько-українські переговори // Діло. – 1912. – 5 лют. (23 січ.). – С. 1.
26. Політична дискусія в соймовім польськiм колі // Діло. – 1912. – 18 (5) січ. – С. 1–2; Соймові справи. Президії польських соймових клубів про виборчу реформу // Діло. – 1912. – 10 лют. (28 січ.). – С. 2.
27. Rząd a sejmowa reforma // Czas. – 1912. – 4 lutego. – S. 1.
28. Переговори – зірвані! // Діло. – 1912. – 10 лют. (28 січ.). – С. 1–2.
29. Польсько-українські переговори // Діло. – 1912. – 5 лют. (23 січ.). – С. 1; Rząd a sejmowa reforma // Czas. – 1912. – 4 lutego. – S. 1.
30. Польсько-українські переговори // Діло. – 1912. – 5 лют. (23 січ.). – С. 1–2.
31. Tomczyk R. Radykałowie i socjaldemokraci. Miejsce i rola lewicy w ukraińskim obozie narodowym w Galicji 1890–1914 / Ryszard Tomczyk. – Szczecin : ZAPOL, 2007. – S. 532.
32. Глухова А. В. Компромисс и консенсус как методы регулирования и разрешения политических конфликтов [Электронный ресурс] / А. В. Глухова. – Режим доступа : <http://www.rciabc.vsu.ru/irex/pubs/glukhova4.htm>. Дата звертання: 11.03.2013 р.
33. Маковеев Н. И. Компромисс как политико-культурный феномен : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. филос. наук : 23.00.03 / Н. И. Маковеев. – Екатеринбург : Уральский гос. ун-т им. М. Горького, 2000. – С. 20.

В статтє проанализована диалектика компромиссов и консенсусов формализованных и неформализованных этнических политических акторов, которые в Галиции имели свои особенности. Обоснован тезис, что попытки заключения Галицкого межэтнического компромисса показали возможность начала конструктивного сотрудничества между обеими этнонациями (украинцами и поляками). Автор подчеркивает, что на характер политической деятельности украинцев и поляков постоянно влиял фактор претензий на общую территорию проживания, а определяющими были требования украинцев относительно введения территориальной автономии в регионе их ареального проживания. Их агрегировали и артикулировали политические акторы украинцев, которые отстаивали тот вариант политического консенсуса с поляками, который базировался на их участии в государственном управлении и создании автономии. Стремясь получить политическое равноправие с политическими акторами поляков в управлении Галиции, украинцы искали поддержки центральных органов власти, а вот государство трактовали как партнера в спарринге против требований поляков по расширению компетенции уже существовавшей галицкой автономии.

Ключевые слова: компромисс, уступки в пользу “чужих”, атмосфера межэтнической конфронтации, политические этнические акторы, Галиция, Австро-Венгрия.

The article analyzes the dialectic of compromise and consensus formalized and informal ethnic political actors who in Galicia had its own peculiarities. Substantiates the thesis that attempts to conclude Galician interethnic compromise demonstrated the possibility of beginning a constructive cooperation between the two ethnations. The author emphasizes that on the nature of political activity of the Ukrainians and Poles constantly influenced factor of claims to the joint area of residence, it was crucial requirements regarding the implementation of the Ukrainian territorial autonomy in the region of their areal residence. Their aggregate and articulate Ukrainian political actors who advocated the option of political consensus with the Poles, which was based on their participation in governance and implementation of autonomy. In an effort to gain political equality of political actors in the management of Poles in Galicia, Ukrainian sought support in the central government and the state treated as a partner in sparring against Poles requirements to enhance the competence of Galician autonomy.

Keywords: compromise, concessions in favor of the “alien”, atmosphere of ethnic confrontation, ethnic political actors, Galicia, Austria-Hungary.